

BACHELOROPPGAVE

Hvordan kan dyreassistert terapi med hund påvirke samtaler med barn som har en utrygg tilknytning?

av

344

Linn Cecilie Kristoffersen

Sosialt Arbeid

BSV5 – 300 Bacheloroppgave.

Mai. 2014

Innholdsliste:

1. Innledning:	1
2. Metodedel:	2
2.1 Oppbygging av min oppgave	2
2.2 Metode	2
2.3 Min førforståelse	2
2.4 Litteratur	3
2.5 Mine hovedkilder:	3
3. Teoridel:	4
3.1 Dyreassistert terapi	4
3.1.1 Kort historie	4
3.1.2 Forarbeid	4
3.1.3 Utdanning DAT	5
3.1.4 Opplæring av terapi-hund	5
3.1.5 Kultur og religion	7
3.1.6 utfordringer	8
3.1.7 Oxytocin	8
3.1.8 Når bruke dyreassistert terapi?	8
3.1.9 Avslutningen av DAT	9
3.2 Tilknytning	9
3.2.1 Tilknytningsatferd:	9
3.2.2 Tilknytningsmønstre	9
3.2.3 Utrygg tilknytning	10
3.3 Samtaler med barn	11
3.3.1 Dine egne holdninger og følelser til barnesamtalen	11
3.3.2 Viktige elementer i en barnesamtale	12
3.3.3 Når barnet ikke vil fortelle	13
3.3.4 Noen vanlige kommunikasjonsmønstre	13
3.4 Mestring	15
4. Drøftingsdel:	15
4.1 Trygghet og tillit	15
4.2 utfordringer	16

4.3 Beroligende effekt	17
4.4 Åpenhet og kontakt med følelser	17
4.5 Mestring	18
4.6 Sanser	18
4.7 Sosialisering	19
5. Avslutning:.....	19
6. Litteraturliste:.....	21
Vedlegg:.....	23

Our task must be to free ourselves by widening our circle
of compassion to embrace all living creatures and
the whole of nature and its beauty

- Albert Einstein

1. Innledning:

Det er et gammelt ordtak som sier at hunden er menneskets beste venn. At hunder gleder mange som følgesvenn og kjæledyr er det liten tvil om. Jeg har selv erfart både privat og på jobb at hunden utgjør en forskjell for mange. Jeg har sett flere dokumentarer fra USA om hvordan de bruker hunder og andre dyr for å bedre hverdagen til mennesker, dette fikk meg til å lure på hvordan den terapeutiske samtalen ble påvirket av tilstedeværelsen til hunden.

Jeg har utarbeidet meg problemstillingen: Hvordan kan dyreassistert terapi med hund påvirke samtaler med barn som har en utrygg tilknytning?

Dyreassistert terapi (DAT) er når man inkluderer trente terapidyr i en terapeutisk samtale. Den dyreassisterte terapien er ikke en egen form for terapi, men et hjelpemiddel som kan brukes i det planlagte arbeidet. Dyrene skal gjøre terapiprosessen bedre, og ikke distrahere fra målene med terapien, det er derfor viktig at både dyret og terapeuten er trent opp til å drive med DAT. DAT blir brukt for å skape trygge omgivelser av tillit og aksept (Dietz, Davis og Pennings, 2012). Gjennom DAT jobber terapeuten med barnets kognitive, atferdsmessige og sosiale problemer for å kunne hjelpe til en sunn forandring. Målet er å nå barnet for å forstå han eller hun, lede til at de gir uttrykk for sin emosjonelle tilstand, få til en positiv forandring og bedre barnets livskvalitet (Parish-Plass, 2008).

Dyreassistert aktivitet (DAA) er når man bruker dyr for å skape muligheter for å motivere, lære og prøve å bedre livskvaliteten til klientene. Når man driver med DAA er det ikke like strenge krav til den som utøver terapien og deres utdanning / yrke (Fine, 2010). Grunnen til at jeg redegjør for hva DAA er, er at mange blander disse to typene av dyreassistert intervensjoner.

Som sosionom har man ikke utdanningen til å lede en samtale med dyr som hjelpemiddel alene, for å gjøre dette man må ta videre kurs. Mer om utdanningen kommer senere i oppgaven. Dyreassistert terapi er allikevel en mulighet selv om man ikke har kursene selv, da man kan leie inn terapihund og hundens fører / eier. Dette kommer jeg også tilbake til. Det er mange dyr som kan brukes til dyreassistert terapi for eksempel katt, hest, kanin og lignende. Grunnet plass i oppgaven har jeg valgt å avgrense min oppgave til dyreassistert terapi med hund. Grunnen til at jeg har valgt å skrive om dyreassistert terapi istedenfor dyreassistert aktivitet er at DAT er mer målrettet. Det inneholder bestemte steg som evaluering, spesifikke målsetninger og at man måler prosessen underveis (Fine, 2010).

2. Metodedel:

2.1 Oppbygging av min oppgave

Min oppgave består av innledning, metode, teori, drøfting og avslutning. Teoridelen kommer først til å handle om dyreassistert terapi, både utdanning, opplæring av hunden og hva som forventes av hunden, samt hva hunden kan forvente av oss. Videre kommer jeg til å fortelle om utrygg tilknytning. Jeg kommer til å se på hvordan den utrygge tilknytningen utvikles og hvordan barnet påvirkes av dette. Etter utrygg tilknytning vil jeg skrive om samtaler med barn. Hva er viktig i en barnesamtale, og hvordan fremstille seg for barnet. Jeg vil videre gjøre rede for begrepet mestring, grunnet plass i oppgaven har jeg valgt å avgrense dette til å kun forklare hva begrepet betyr. Etter dette kommer drøftingen, her vil jeg slå disse tre emnene sammen og se hvordan de påvirker hverandre. Til slutt vil jeg ha en avslutning hvor jeg oppsummerer oppgaven og presenterer mine funn.

2.2 Metode

Dalland (2007) forteller at metode er det redskapet vi bruker for å samle inn den informasjonen vi trenger i undersøkelsen vår. Metoden forteller oss noe om hvordan man bør gå frem for å skaffe eller etterprøve kunnskap. Videre sier han at det er viktig å velge den metoden man mener at kan gi gode data og belyse de spørsmålene man har på en faglig interessant måte. Jeg har valgt litteraturstudie som min metode. Dette vil si at jeg bruker forskjellig litteratur skrevet av andre for å belyse min problemstilling. Litteraturstudie er en kvalitativ metode. Kvalitative metoder brukes for å fange opp meninger og opplevelser som ikke lar seg tallfeste eller måle. De kvalitativt orienterte metodene brukes for å finne data som karakteriserer et fenomen (Dalland, 2007).

2.3 Min førforståelse

Jeg vil her fortelle litt om mine tanker og førforståelse før jeg begynte på oppgaven. Dette er for å være bevisst på disse, da det er en fare for at de til en viss grad kommer til å være med å forme min oppgave. Når jeg er bevisst på egne fordommer kan jeg søke spesifikt etter pensum for å motbevise mine egne fordommer for å få et bedre sluttresultat (Dalland, 2007).

Jeg har sett noen dokumentarer om dyreassistert aktivitet tidligere, og er selv veldig glad i dyr. Dette gjør at jeg går inn i denne prosessen med en tanke om at jeg tror det har en effekt på barnet at et dyr blir med i samtalen. Jeg tror dette kan virke beroligende på visse barn, og at situasjonen kan bli mindre truende. Men jeg tror også at det er veldig krevende å drive med

dyreassistert terapi, og at man sitter med en stort ansvar som terapeut. Jeg er nysgjerrig på hvordan det at en hund er med påvirker en terapeutisk samtale, og er redd for om en hund kan ta for mye fokus i en slik situasjon.

2.4 Litteratur

Dalland (2007) forteller at kildekritikk betyr å vurdere og karakterisere den litteraturen som er benyttet. Det gjelder også andre kilder som benyttes i oppgaven. Videre forteller han at en viktig side ved kildekritikk er å vite hva en ikke kan svare på med faglig grunnlag.

Jeg har under innsamlingen av litteratur søkt på flere forskjellige søkemotorer, disse er Sage, Academic Search Premier, Norart, Google Scholar og BIBSYS Ask. På disse sidene har jeg brukt søkeordene AAT, Animal assisted therapy, DAT dyreassistert terapi, Pet in therapy, Pet assisted therapy. Alle disse søkeordene har jeg også koblet opp til flere andre søkeord for å prøve å finne noe som er enda mer konkret i forhold til min problemstilling, disse søkeordene er child (children), youth, barn, utrygg tilknytning, insecure attachment, tilknytning, attachment.

Ut i fra mine funn finnes det endel pensum om DAT på engelsk, men det er mer utfordrende og finne dette på norsk. DAT er fortsatt relativt lite brukt i Norge, og det er lite informasjon og forskning laget om dette her i landet. Men jeg tar forbehold om at mine søkeord kan være med å påvirke disse funnene. Å måle i hvilken grad DAT fungerer er vanskelig fordi det er mange faktorer som spiller inn. For eksempel; opplæringen og bakgrunnen til både hunden, terapeuten og klienten. Men det er ikke umulig (Dietz et al., 2012). Det har vært en del forskning på temaet fra andre land, men også der etterlyses det mer forskning i fremtiden.

Jeg har benyttet meg av både primær- og sekundærkilder i min oppgave. Primærkilder er når man referer til den forskeren som har den opprinnelige utgaven av kilden. Sekundærkilder er når de man referer til har hentet dataen fra en annen kilde. Når man bruker sekundærkilder må man være bevisst på at dataen kan ha blitt omformulert og endret (Dalland, 2010).

2.5 Mine hovedkilder:

Cynthia K. Chandler (2012) er en av mine hovedkilder. Chandler har doktorgrad i utviklingspsykologi, hun er også godkjent som både ekteskaps- og familierapeut i staten Texas. Chandler jobber til daglig som professor på universitetet i nord Texas og har her startet et senter for dyreassistert terapi hvor hun selv er lærer. Hun er selv godkjent hundeterapeut og

har to terapi-hunder og en terapi-katt. Hun har gitt ut flere bøker, en av disse er "*Animal Assisted Therapy In Counseling*" som jeg benytter i min oppgave (Chandler, 2012).

Aubrey H. Fine (2010) er også en kilde jeg har brukt en del i min oppgave. Fine har integrert dyr i sin praksis i tre tiår, og han har gitt ut flere bøker. Praksisen til Fine fokuserer primært på barn med oppførsel, tilretteleggelse, oppmerksomhets, og utviklings problemer (Fine, 2010).

Haldor Øvreeide (2009) er spesialist i klinisk psykologi, og har jobbet med barne- og familie spørsmål i behandling, sakkyndig arbeid, undervisning og offentlig utredningsarbeid over mange år (Øvreeide, 2009). Jeg kommer til å bruke hans bok om *samtaler med barn: metodiske samtaler med barn i vanskelige livssituasjoner*.

Susan Hart og Rikke Schwartz (2009) er begge psykologer og har sammen gitt ut boken "*Fra interaksjon til relasjon*". Dette er en bok hvor forfatterne har samlet 5 av de viktigste teoriene om hva tilknytning er og introdusert de.

3. Teoridel:

3.1 Dyreassistert terapi

3.1.1 Kort historie

Det å bruke dyr som et seriøst verktøy i psykoterapien ble en for alvor gjort oppmerksom på i 1960 i en serie artikler skrevet av Boris Levinson og Mallon, de kom senere ut med boken *Pet-oriented child psychotherapy*. Hovedmålet til Levinson var å bruke dyr som en motivator for barn som ellers var motvillige til terapi (Parish-Plass,2008). I følge Eggiman (2006) erfarte Boris Levinson at det var mye lettere å få kontakt med barn når hunden hans var i rommet. Levinson mente at hunden lagde en atmosfære av tillit og utviklet en solid relasjon med barnet. En annen mann som var tidlig ute med å sette lys på det å bruke dyr i terapi var Sigmund Freud. Han mente at hunden har en spesiell sans som gjør at de kan lese personers karakter mer nøyaktig. Freud selv hadde med seg sin hund på alle hans terapeutiske samtaler, fordi han mente at tilstedeværelsen til en hund hadde en beroligende effekt på hans pasienter, spesielt på barn (Eggiman, 2006).

3.1.2 Forarbeid

Det første man må gjøre hvis man vurderer DAT er å gjøre en vurdering av barnet for å se om dette er det beste alternativet i den aktuelle situasjonen. Her skal man blant annet undersøke

om barnet har fobier, allergier, eller har en historie med dyremishandling. Hvis man vurderer at DAT er det rette for barnet, er det neste man må gjøre å skrive et informasjons og godkjennelses skriv til barnet og barnets formyndere, som beskriver hvordan terapien blir lagt opp. Dette skrivet skal også informere klienten om deres rett til å be om at hunden uteblir fra samtale (Chandler, 2012).

3.1.3 Utdanning DAT

Hvis man har et ønske om å bli hundeterapeut må man som nevnt tidligere ta videre kurs eller skole. I Norge tilbyr Norges miljø & biovitenskapelige universitet (NMBU) sammen med Antrozoologi Senteret universitetsutdanning i temaet. Denne utdannelsen består av 2 kurs som igjen består av noen dager undervisning, individuell lesning og eksamen (Helsedirektoratet, 2011). I tillegg holder NODAT kurs i dyre-assisterte intervensjoner for sine medlemmer. NODAT står for Norsk Organisasjon for Dyreassistert Terapi, og er en ideell medlemsstyrt organisasjon. NODAT er et frivillig tillegg til helsetilbudene som allerede eksisterer (www.nodat.no).

Det mest hensiktsmessige for terapien er at terapeuten også er hundens eier, dette er fordi det da er et sterkt bånd mellom hund og terapeut. At det er et sterkt bånd mellom hund og terapeut kan gjøre det lettere for barnet å danne tillit til terapeuten. Grunnen til dette er at barnet ser den omsorgen og kjærligheten dyret mottar fra terapeuten, og at dyret stoler på terapeuten. Men hvis man ikke har utdanning og egen terapihund kan man leie inn en annen hundeterapeut og hans eller hennes hund. Hvis man skal gjøre dette er det viktig at man på forhånd informerer, og får tillatelse av barnet og eventuelt av familiemedlemmer. Grunnen til dette er at man da tar inn en person til, dette må barnet vite og godta med tanke på taushetsplikten (Chandler, 2012). Eieren av hunden som da leies inn burde da også informeres om taushetsplikten, og skrive under på taushetsplikt-erklæring (Dietz et al., 2012). Det er også viktig at terapeuten har kjennskap til hunden og hundeterapeuten som leies inn. Til slutt er det viktig å avklare hvordan samtalen skal foregå og hvilke roller de forskjellige skal ha på forhånd. Det skal alltid være en person i rommet som dyret kjenner og er trygg på. Denne personen skal kjenne dyret godt nok til å forstå dyrets oppførsel og reaksjoner (Chandler, 2012).

3.1.4 Opplæring av terapi-hund

Når man møter en ny mulig terapihund er det viktig at man helt fra starten av og fremover er positiv og omsorgsfull i samhandling med dyret. Dette danner en felles følelse av tillit og

trygghet mellom hund og eier, noe som er viktig når man skal bruke hunden i terapi. Det er viktig at all trening av hunden er trygg, morsom, positiv og tilpasset hundens rase og lynne. Det er også veldig viktig å sosialisere hunden fra tidlig av, gjerne gå steder der man møter på mange forskjellige lyder, andre hunder og mennesker av ulik etnisk bakgrunn og alder, både barn, voksne, og eldre (Chandler, 2012).

Hundens rase bestemmer ikke om det er en god eller dårlig terapihund. Det som er av betydning er om hunden oppfyller kriteriene. En god terapihund burde være rolig, vennlig, sosial, lydig, ha god utholdenhet, og være frisk. Hunder som er aggressive, sjenert, eller engstelig er uegnede som terapihunder selv med riktig trening (Chandler, 2012). At hunden som brukes respekterer barnets grenser er også viktig. En terapihund skal trenes opp til å ikke hoppe når den møter nye mennesker. At hunden hopper og er veldig giret når barnet møter hunden kan skremme barnet og skal derfor ikke skje (Fine, 2010).

De fleste terapihunder liker alle, dette er også noe de skal trenes og sosialiseres opp til. Men det kan allikevel være hensiktsmessig å tenke igjennom hvilken hund som passer best med hvilke klienter. En yngre hund som er aktiv og leken kan passe bedre med andre mennesker som har mye energi, mens en eldre og roligere hund kan passe bedre med eldre og små barn. Det kan også være lurt å lære hunden noen triks. Både fordi du kan vise morsomme triks i terapien, og fordi at du kan lære barnet å få dyret til å utføre trikset, noe som kan øke mestringsfølelsen til barnet (Chandler, 2012).

Det er viktig å revurdere om DAT er det rette for barnet med jevne mellomrom. Barnet kan erfare ting privat som endrer i hvilken grad de kan tjene på å bruke DAT. Barnet kan miste eget kjæledyr noe som gjør det for vanskelig å møte terapidyret, barnet kan bli for knyttet til terapihunden og lignende (Fine, 2010).

Når man driver med dyreassistert terapi er det viktig å vurdere hundens sikkerhet og velvære. Hvis DAT ikke er en positiv erfaring for hunden burde det ikke forlanges at dyret blir med. Hunden skal ha et sted som er bare dens, et bur eller en seng der dyret får være alene hvis den trenger det. Eierne må også sørge for at hunden får mat, drikke, turer og hvile. En terapihund må få litt tid til å hvile seg mellom klientene, og hvor lange dager hunden kan ha må man vurdere for hver enkelt hund. Hunden skal alltid være i bånd, og hunden skal aldri være alene med barnet, dette er både for hunden og barnets sikkerhet og trygghet (Chandler, 2012).

Det er viktig å kjenne dyret sitt og være sensitiv til hundens humør og behov, man må være objektiv og mottagelig angående hva hunden prøver å si til deg. Når man ser tegn til stress hos hunden må man gjøre noe for å redusere stress nivået. Gi hunden pause, ta hunden hjem, eller ved behov gi hunden ferie i noen dager eller uker. Det er også viktig at eieren er realistisk i forhold til når hunden blir for gammel eller syk til å jobbe som terapihund (Chandler, 2012).

Hvis man er veldig glad i hunden sin kan man benekte hva hunden prøver å kommunisere. Hvis man mister denne objektiviteten når hunden er terapihund setter man både dyret og klienten i fare. Det er veldig viktig for en dyre-terapeut å vite det grunnleggende om hundens oppførsel. Eksempler på dette er for eksempel at en redd hund ofte strammer hele fjeset drar ørene bak, og stirrer intenst (Chandler, 2012). Det å lære om hundens oppførsel er en av tingene man lærer på kurs for å bli godkjent hunde-terapeut.

Det kan også være vanskelig å forstå hvorfor noen ikke vil ha hunden med i samtalen, eller hvorfor å ha hunden med ikke er den beste formen for terapi for alle hvis man er veldig glad i eget dyr. Det er derfor viktig å huske på at ikke alle er like glad i dyr som en selv, og selv om de er glad i dyr er det ikke sikkert at DAT er det riktige for dette barnet (Fine, 2010).

3.1.5 Kultur og religion

Det er viktig å være sensitiv til kulturen til klienten (Chandler, 2012). Det er så klart veldig viktig å ikke gå ut i fra hvilke holdninger noen har til dyr å begrunne dette med kulturen i deres etniske hjemland. Allikevel bør man være innforstått med at ikke alle kulturer har samme forhold til dyr som det vi har i Europa. I Europa er det veldig vanlig med katter og hunder som husdyr. Det vanligste i Europa er at en person eller en familie tar på seg ansvaret for dyret. I noen latinske land og spanske fellesskap i nord, sentral og sør Amerika har de en veldig annerledes kultur når det kommer til dette, her er det vanligste at dyrene er en del av fellesskapet og alle har ansvaret for å mate og ta seg av dyret. I Korea er det store kulturelle forskjeller når det kommer til husdyr, og det er relativt få som har hund og katt som husdyr. Koreanerne har lenge sett på hunder som en matkilde. Dette prøver nå myndighetene og flere frivillige organisasjoner å få slutt på. Det er også mange koreanere som er redd for store hunder siden de ofte blir brukt som aggressive vakthunder i Korea (Chandler,2012).

Det er viktig å være sensitiv i forhold til andres religiøse synspunkter i forhold til dyr. Chandler (2012) forteller at Islam regner hunder som skitne, og at mennesker som følger disse skikkene derfor kan være motvillig til at hunden er tilstede. Hvis man får en klient med noen av disse synspunktene som i eksemplene over både med tanke på kultur og religion er det

viktig å respektere dette, og ikke bli fornærmet hvis de ber om at dyret uteblir fra samtalen (Chandler, 2012).

3.1.6 utfordringer

Hvis en hund er godt trent, terapeuten kjenner hunden og kan lese dens signaler er sjansen for at noen blir skadet under samtalen veldig liten, men det kan skje et uhell. Dette er derfor noe man må være bevisst på. Hvis det skulle skje et uhell slik at barnet slår seg, skal man få medisinsk hjelp til barnet med en gang, og sette hunden i buret sitt. Hunder er veldig sensitive til stress, derfor skal ikke hunden være med i noe mer terapi denne dagen. Sykdommer kan også være en utfordring, både sykdom som smittes fra hunden og allergi hos klienten. Det er viktig med godt forarbeid og vurdering av klienten på forhånd for å være klar over eventuelle allergier, redsler eller eventuell historie med dyremisshandling. Dette er fordi de klientene som har en eller flere av disse faktorene vanligvis ikke får tilbud om DAT (Chandler, 2012).

3.1.7 Oxytocin

Oxytocin er et hormon som blir skilt ut i hjernen for å roe ned personer som er i stressende situasjoner, men oxytocin blir også skilt ut når man har positiv kontakt enten fysisk eller emosjonelt. Oxytocin kan være med på å redusere blant annet aggresjon, senke pulsen, senke frykt, og senke blodtrykket. Oxytocin kan også blant annet øke tilliten til andre mennesker, øke velvære og øke smerteterskelen. En av måtene Oxytocin blir skilt ut på er som sagt gjennom fysisk kontakt så det å klappe og kose med et dyr kan ha mange positive effekter både for mennesker og for hunden (Chandler, 2012).

Odendaal og Meintjes referert i Fine (2010) utførte et studie som undersøkte hvordan 18 mennesker ble påvirket av å kose med og klappe hundene sine. Dataene deres viste at oxytocin nivået ble nesten doblet hos både eier og hos hunden. Samme studie viste også at det å kose med en hund gjorde at kortisol nivået og blodtrykket sank. Videre tydet dataene på at produksjonen av endorfiner og dopamin økte hos menneskene (Odendaal og Meintjes ref i Fine 2010).

3.1.8 Når bruke dyreassistert terapi?

For barn som har en atferd som de kan ha problemer med å kontrollere kan DAT være en god løsning fordi de da har klare regler å forholde seg til rundt hunden, dette gir barnet klare rammer som kan beskytte barnet mot sine egne impulser. Barn som er redde og sjenerte kan også få godt utbytte av DAT, da hunden kan hjelpe barnet med å slappe av og være seg selv, med hunden som en trygghet. Hvis et barn har språklige problemer, og også hvis barnet sliter

med å verbalisere følelsene sine kan DAT være et godt alternativ fordi man kan diskutere og øve seg på formuleringen med hunden (Levinson og Mallon, 1997).

3.1.9 Avslutningen av DAT.

Når terapien skal avsluttes er det viktig å gi barnet beskjed i god tid, å la barnet få gi uttrykk for sine følelser angående at terapien skal avsluttes (Chandler, 2012). Hvis terapien har pågått over lengre tid kan barnet ha knyttet seg veldig til hunden. Det er da viktig at man lytter til barnet og deres følelser rundt å forlate terapidyret. For barnet kan det være et tap, da det ikke får møte terapihunden lenger (Fine,2010).

3.2 Tilknytning

Jeg vil nå fortelle litt om tilknytning, ettersom målet med oppgaven er å se hvordan DAT kan påvirke samtalen med barn som har en utrygg tilknytning. Tilknytning er et medfødt atferdssystem hos barnet, og handler om i hvilken grad man klarer å danne nære følelsesmessige bånd til de nære omsorgspersonene sine. Tilknytningen er med på å danne indre mentale strukturer som igjen er med på å danne personlighet og senere samspill med de rundt seg (Hart og Schwartz, 2008). I hvilken grad barnet har tillit eller mistillit til verden er avhengig av om de grunnleggende emosjonelle og fysiske behovene til barnet har blitt dekket. De foreldre som kalles for trygge foreldre snakker med barna sine og har en positiv innvirkning på barnets evne til å formidle og deres hukommelse (Gamst, 2011).

3.2.1 Tilknytningsatferd:

Helt fra fødselen er mennesker sosiale og kommuniserende på sin måte (Hart og Schwartz, 2008). Dette er barnets måte å påkalle seg oppmerksomheten til de voksne rundt seg, et spedbarn kan gråte, smile, ha blick-kontakt og imitere familiemedlemmene. Dette er atferd som hjelper barnet med å skape en nærhet til omsorgspersonene, og som kalles for tilknytningsatferd. Hvis omsorgspersonen reagerer på denne tilknytningsatferden er dette med på å danne følelsesmessige bånd mellom barnet og omsorgspersonen (Hart og Schwartz, 2008).

3.2.2 Tilknytningsmønstre

Det finnes fire forskjellige tilknytningsmønstre. Trygg tilknytning, utrygg ambivalent tilknytning, utrygg unnvikende tilknytning og desorganisert tilknytning. Jeg vil nå fortelle kort om trygg og desorganisert tilknytning.

Trygg tilknytning oppstår når barnet har en sikker base i omsorgspersonen. At barnet har en sikker base i omsorgspersonen vil si at omsorgspersonen griper inn når det er nødvendig, så barnet er trygt, og får den støtten og beskyttelsen barnet trenger. Dette gjør at barnet kan utforske og gå ut i verden med visshet om at det alltid har en sikker base og komme tilbake til. Hvis man har en trygg tilknytning har man ofte bedre selvtillit, er mer selvstendig og i større grad i stand til å inngå i tilfredsstillende relasjoner med andre (Hart og Schwartz, 2008).

Desorganisert tilknytning er når barnet ikke har noe spesifikt mønster. Barnet viser da ofte atferd som er vanskelig å forstå eller atferd som er motstridende (Hart og Schwartz, 2008). Hvis omsorgspersonene som egentlig skal gi barnet trygghet og stabilitet er de som skaper usikkerhet og frykt i barnets liv kan dette føre til store vansker for barnet videre (Gamst, 2011). Hvis dette skjer blir barnet satt i en sterk konflikt. Barn som er i situasjoner som dette kan være forvirrede og oppgitte, dette er fordi de ikke vet hvordan de skal forholde seg til omsorgspersonene sine (Haavind og Øvreeide, 2007). Denne formen for tilknytning er vanlig hos barn som kommer fra familier med fysisk mishandling, hvor en eller begge foreldrene har psykiske lidelser eller hvor foreldrene selv har vært utsatt for seksuelle misbruk eller fysisk mishandling. Foreldrene reagerer ofte voldsomt på barnas signaler, noe som kan skremme eller forvirre barnet (Hart og Schwartz, 2008).

3.2.3 Utrygg tilknytning

“Mangel på annerkjennelse og trygg tilknytning er et av de største overgrepene mot barn” (Gamst, 2011, s37).

Hvis de nære omsorgspersonene ikke støtter og beskytter barnet, og dermed ikke fungerer som en trygg base for barnet får barnet en utrygg tilknytning. Som nevnt tidligere finnes det to forskjellige typer utrygg tilknytning. Den utrygge ambivalente tilknytningen og den utrygge unnvikende tilknytningen (Hart og Schwartz, 2008). Jeg vil nå se på hva som kjennetegner de utrygge tilknytningsmønstrene ettersom de er svært relevante i forhold til min problemstilling.

Det utrygge ambivalente tilknytningsmønsteret kjennetegnes ved at barnet er anspent, usikkert, redd for å skilles fra omsorgspersonen og hele tiden søker kontakt og nærhet med omsorgspersonen uten at dette gir barnet den tryggheten det søker. Barnet er veldig følsomt og blir derfor fort sint, samtidig som det søker nærhet hos omsorgspersonen. At barnet blir utrygg ambivalent kan skje fordi at foreldrene har en ustabil oppførsel ovenfor barnet, for eksempel at de i et øyeblikk er der for barnet og støtter det, men i neste øyeblikk er de utilgjengelige for barnet (Hart og Schwartz, 2008).

Det utrygge unnvikende barnet unngår nærhet og prøver å være følelsesmessig selvstendig uten å ta kontakt med foreldrene eller andre. Barnet søker ikke den omsorgen og trøsten som det trenger hvis barnet blir redd eller utrygt, barnet viser ikke egne behov og holder seg opptatt med andre ting som for eksempel leker. Disse barna har liten forståelse for sine egne og andres følelser, søker ikke hjelp og er spesielt utsatt for stress. Omsorgspersonene til disse barna er avvisende eller ikke emosjonelt tilgjengelig for barnet (Hart og Schwartz, 2008).

Terapi med barn som har utrygg tilknytning kan være komplisert, blant annet fordi de ofte har mistillit til voksne (Parish-Plass, 2008). For å endre det negative samspillet mellom barn og omsorgspersoner må man være oppmerksomme på barnets reaksjonsmåte og ha forståelse for barnets signaler. Alle barn er forskjellige når det kommer til hvor mye stimulering de trenger. Man må også hjelpe foreldrene til å tilpasse sine responser ut i fra signalene barnet gir. For å hjelpe barnet er det viktig å gi barnet mulighetene det trenger for å bearbeide følelsene som følger med den utrygge tilknytningen (Haavind og Øvreeide, 2007).

3.3 Samtaler med barn

Det er ofte ikke barnet selv som tar kontakt for hjelp, det er barnets foreldre eller andre som ser barnet jevnlig for eksempel skole eller barnehage som uttrykker bekymring for barnet.

Dette kan gjøre det ekstra vanskelig å danne en relasjon, fordi barnet kan føle at han eller hun ikke har noe problem, eller at det ikke har et ønske eller er redd for å fortelle. Hvis foreldrene tar kontakt for å få hjelp til barnet, er det viktig å ha en god tone med foreldrene, da foreldrene kan være en sterk ressurs for terapeuten. Når man skal ha samtale med et barn er det veldig viktig å ha barnet i fokus, helt fra starten. Når barnet kommer til første samtale skal du for eksempel hilse på barnet først, før du hilser på en eventuell ledsager. Du må vise en genuin interesse for barnet, og for å bli kjent med barnet. Man må også være mottagelig for barnets signaler og innspill, og sørge for at barnet blir sett og tatt på alvor (Gamst, 2011).

3.3.1 Dine egne holdninger og følelser til barnesamtalen

Hvilken holdning du har til barnet på forhånd er i stor grad med på å forme samtalen. Hvis man for eksempel ser på barnet som et offer som må beskyttes kan dette medføre at man ikke prater direkte om det man trenger å prate om (Ruud, 2011). Våre holdninger og følelser til det å ha en samtale med et barn blir da en hindring for å ha en god samtale med dette barnet (Øvreeide, 2009). Det har stor betydning om man ser på barnet som et subjekt eller som et objekt. Hvis man ser på barnet som et objekt er barnet noe som skal formes og forandres. Meningene og synspunktene til barnet har da liten betydning for situasjonen. Hvis man ser på barnet som et subjekt viser man barnet anerkjennelse og respekt ved å la barnet uttrykke seg

og aktivt delta i det som skjer. Når man ser på barnet som subjekt øker muligheten for at samtalen blir gjensidig, det er ikke bare sosialarbeideren som tar initiativet men også barnet (Ruud, 2011).

Når man skal starte en samtale med barnet er det viktig å være bevisst sine egne følelser og utfordringer. Det kan være visse temaer som er ekstra vanskelig for sosionomen fordi vedkommende for eksempel har opplevd noe lignende selv. Det er viktig å være bevisst på disse følelsene og få veiledning av noen på arbeidsplassen når dette er nødvendig. Følelser man får under og etter samtale med barnet kan gi oss nye muligheter hvis man er bevisst på egne følelser. Hvis man ikke er bevisst egne følelser er det en fare for at man låser seg i egne handlingsmåter i situasjonen, og på denne måten tilskriver våre egne private følelser til barnet (Øvreeide, 2009). For eksempel: Barnet er sikkert redd, skamfull og sint, for det var jeg når jeg var i den situasjonen.

Sosionomen har også et ansvar for å undersøke og finne informasjon om det man skal prate med barnet om. For eksempel: barnet kan komme til samtalen med en forventning om å få svar på visse ting vedrørende saken sin, hvis sosionomen ikke kan svare på eller finne ut av dette kan det gjøre barnet enda mer usikkert. Dette kalles tematisk mestring, og er viktig for å danne en tillit med barnet (Øvreeide, 2009).

3.3.2 Viktige elementer i en barnesamtale

Når man er i en samtale med et barn er det viktig å stille åpne spørsmål. For eksempel: hvis man syns barnet ser litt lei seg ut og lur på hvordan barnet har det. Lukket spørsmål: er du lei deg i dag? Åpent spørsmål: hvordan har du det i dag? Hvis man stiller lukkede spørsmål kan man i verste fall få feil informasjon hvis barnet ikke tør å motsi det sosionomen sier. Man risikerer også at hvis det sosionomen observerer er feil kan barnet føle at det ikke blir forstått og derfor bli stille (Langballe, 2011).

Det er viktig å tilpasse samtalen til barnets utviklingsnivå. Man må legge opp samtalen etter barnets kognitive og språklige forutsetninger og ikke deres alder. Man må også huske på å ikke behandle barnet som om det er umodent, men hvis man merker at barnet har et dårlig utviklet språk må man tilpasse seg dette. Sosionomen må strukturere og forklare barnet hva som skjer underveis, dette er fordi man kan ikke forvente at barnet kan søke informasjonen selv. Man må også huske på å legge til rette for at barnet får formidle seg på sin måte og ikke hele tiden streve med å nå den voksnes forventninger. Barnet må få jevnlig informasjon hvis samarbeidet varer over lengre perioder, dette er for å unngå misforståelser (Øvreeide, 2009).

Det er også viktig at sosionomen bekrefter og anerkjenner det barnet sier. For eksempel ved å "nikke, si mhm, jeg forstår, fortell mer" o.l. Dette gjør at barnet føler at du er genuint interessert og at du følger med. Dette kalles å lytte aktivt (Langballe,2011). Når man lytter aktivt må man være tilstede i øyeblikket å ikke fundere på hva barnet kommer til å si videre. Man må lytte til ordene barnet sier, men også legge merke til hvilke følelser og intensjoner som ligger bak ordene. Barnet kan kommunisere mye uten å si noe men bare ved hjelp av kroppsspråk, en viktig del av aktiv lytting er derfor å være bevisst også de nonverbale uttrykkene til barnet (Kinge,2006). Videre er det viktig at man takler at det blir stille. Det at barnet ikke sier noe betyr ikke at barnet ikke har mer å si, det kan godt hende at barnet sitter å tenker og prøver å huske. Det er derfor viktig å gi barnet litt tid før man kommer med et nytt spørsmål så man ikke avbryter barnets tanker med en gang (Langballe, 2011).

3.3.3 Når barnet ikke vil fortelle

Når man skal ha en samtale med et barn er det viktig å ha forståelse for eventuelle grunner barnet har til å ikke kunne fortelle og svare på spørsmålene dine. Det kan være mange grunner til dette. Hvis barnet har fått beskjed om at dette er en hemmelighet som må forbli mellom dem kan barnet føle at det er illojalt å fortelle dette videre. Dette er spesielt vanskelig hvis det er en person nær barnet hemmeligheten gjelder (Ruud, 2011). En annen grunn kan være ubehaget det innebærer for barnet å trekke frem de vanskelige episodene. Det er da viktig at barnet føler seg trygg på omgivelsene sine, og at man prater om litt av det vanskelige om gangen, så barnet ikke blir overveldet. At barnet er redd for å bli fremstilt som et ydmyket og krenket offer kan også være en grunn til å ikke ville fortelle. For å opprettholde selvbilde sitt som et vanlig, oppegående og mestrende menneske kan man unngå å fortelle om det vanskelige som har skjedd med de (Ruud, 2011).

3.3.4 Noen vanlige kommunikasjonsmønstre

Hvis man vet om barnets kommunikasjonsmønstre på forhånd er det viktig å undersøke godt på forhånd for å være best mulig forberedt til samtalen med barnet. Uavhengig av om man vet noe om barnet før samtalen eller ikke er det de observasjonene man gjør under selve samtalen som man må ta utgangspunkt i, i det videre arbeidet (Øvreeide,2009). Jeg vil nå fortelle litt om noen vanlige kommunikasjonsmønstre og hvordan man kan håndtere disse.

Man kan møte på et barn som er tilbaketrukket, ikke viser initiativ og som reagerer avvisende. Barnet kan fremstå som innadvendt, sjenert, har en mangel på energi og noen kan virke deprimert eller veldig skamfull over situasjonen. Øvreeide (2009) kaller disse barna for

fravendte barn. Når man møter på disse barna er det viktig å ikke presse dem, bare det å skulle si navnet sitt kan være vanskelig for noen barn. Det er også viktig at man ikke begynner å komme med tilbud og snakke om hyggeligere temaer i den tro at dette skal myke opp samtalen. Dette kan gjøre at man mister integriteten overfor barnet og at barnet bare blir enda mer usikkert. Barnet trenger en tydelig struktur og at man tar seg god tid. Hvis barnet tar initiativet og responderer er det viktig å anerkjenne dette, men uten å gjøre for mye ut av det. Det kan også være lurt å la barnet ha med seg en person på samtalen som han eller hun er trygg på (Øvreeide, 2009).

Øvreeide (2009) forteller at desorganiserte barn mangler kompetanse og / eller interesse for sosiale situasjoner. Disse barna kan være urolige, de kan ha svak impuls kontroll, deres reaksjoner kan virke tilfeldige og de kan ha problemer med konsentrasjonen. Med disse barna er det viktig med struktur, men at man ikke forvirrer barnet med å fortelle om mer enn det som skal skje nå og i neste ledd. Det er også viktig med observasjon og at man deler øyeblikkene her og nå med barnet (Øvreeide, 2009).

Neste kommunikasjonsmønster jeg vil fortelle om er de utprøvende barna. De utprøvende barna havner ofte i konflikter med andre barn, og blir ofte sett på som utfordrende av de voksne (Øvreeide, 2009). Disse barna har et sterkt behov for å bli sett og anerkjent. Med disse barna burde man i første omgang ikke anerkjenne barnets initiativ på samme måte som man ellers ville gjort. Man burde svare på det barnet spør om, men ikke stille oppfølgende spørsmål om dette, å heller selv ta initiativet til et nytt spørsmål til barnet. Når barnet ser at det får anerkjennelse for å svare på dette kan barnet roe seg ned med at man får oppmerksomhet uten å måtte kreve oppmerksomheten (Øvreeide, 2009).

Til slutt vil jeg fortelle om de parentifiserte barna. Disse barna er vant til å få bekreftelse først og fremst ved å ta seg av andres behov. Dette kan være barn som har tatt over oppgaver som vanligvis ligger hos de voksne og familien. For eksempel et barn som må ta seg av et søsken på grunn av at foreldrene ikke gjør dette selv. Når man møter disse barna er de ofte lette å prate med, men man ser ofte etterhvert at de oppfører seg sånn som de tror du ønsker at de skal være. Med disse barna er det viktig å hjelpe de med å klare å både gi seg selv oppmerksomhet og motta oppmerksomhet i andre situasjoner enn når de har hjulpet noen. Man må anerkjenne det positive de gjør for andre, men ha et større fokus på å anerkjenne de andre positive sidene ved barnet (Øvreeide, 2009).

3.4 Mestring

Jeg vil nå fortelle gjøre kort rede for begrepet mestring. Mestring er et psykologisk begrep. Begrepet handler om evnen til å takle hendelser som ikke kan gjennomføres på ren rutine. Mestring læres gjennom både teori og erfaring (Malt, 2009). Mestring handler med andre ord om hvordan man takler vanskelige eller utfordrende hendelser i livet.

4. Drøftingsdel:

4.1 Trygghet og tillit

Det å skape en genuin kontakt med et barn er kanskje den største utfordringen i barnesamtaler, og det er også helt avgjørende at man lykkes med dette (Gamst, 2011). Barnet må trygges i samtalen. Vi kan ikke forvente at barnet skal åpne seg og snakke om vanskelige temaer med en gang, først må man bli litt kjent og snakke om mer dagligdagse temaer for å få en kontakt med barnet. Det er først når barnet føler seg trygg i samtalen at man kan ta opp de vanskeligere temaene (Gamst, 2011). En fordel med hund er at den kan hjelpe til når det kommer til kontaktetablering, slik at det blir lettere for terapeuten å få kontakt med klienten. Mange barn er skeptiske til terapi og til terapeuten, hvis barnet da ser den genuine omsorgen og tilliten mellom terapeuten og hunden kan dette gjøre at barnet blir mer positiv til terapeuten, og at terapeuten blir mindre truende. Hunden kan også gjøre at omgivelsene blir mindre truende, og føles mer normale for barnet. Det at terapeuten sørger for at hunden er trygg kan gi barnet følelsen av at terapeuten kommer til å passe på så barnet også er trygt mens barnet er der. Dette kan gjøre at barnet reagerer og kommuniserer mer naturlig og spontant (Parish-Plass, 2008). Hvis hunden søker omsorg fra terapeuten burde terapeuten gi hunden dette, at terapeuten koser og klapper hunden viser barnet at terapeuten er omsorgsfull, og det kan også oppmuntre barnet til å selv kose med hunden (Chandler, 2012).

Som nevnt tidligere er det som oftest foreldrene som søker hjelp til barna. Barna kan mangle ønske, eller ikke se nødvendigheten med å få hjelp. Barnet har ingen motivasjon til å delta i terapeutiske samtaler (Gamst, 2011). Det at det er en hund i samtalen kan gjøre at barnet får mer motivasjon til å delta fordi det vil være med dyret. Barn som har atferdsvansker kan også bli motivert til å oppføre seg fordi de vet at hunden blir tatt ut av rommet hvis de ikke behandler det med respekt (Chandler, 2012).

4.2 utfordringer

I teori kapittelet fortalte jeg litt kort om utfordringer man kan møte på med DAT, jeg vil nå se litt mer på disse utfordringene.

En utfordring med DAT kan være at dyret kan overføre sykdommer til mennesker. Men på den annen side er dette en utfordring hvor risikoen kan minimaliseres ved å lage gode rutiner. Rutinene må da innebære jevnlig vaksine, sjekke dyret for flått og lignende, og holde dyret hjemme hvis dyret er sykt eller har åpne sår. Man burde også innføre en rutine på at klientene må vaske hendene før og etter samtalen siden sykdommer kan overføres via pelsen til dyret (Chandler, 2012).

En annen utfordring kan være hvis en klient er allergisk. Hvis klienten er allergisk skal han eller hun generelt sett ikke bruke DAT, men på den annen side kan det hende at allergien kan kontrolleres ved hjelp av medisiner. Personen burde da allikevel få tilbud om DAT. Dette viser hvor viktig det er med godt forarbeid og vurdering av klienten på forhånd, så man er klar over eventuelle allergier og om DAT er det riktige hjelpemiddelet og bruke eller ikke (Chandler, 2012).

Hvis en person er redd for dyr burde denne personen ikke presses til å ha med dyr i sin terapi. Denne utfordringen viser hvor viktig det er å prate med barnet før man begynner med DAT, det er ofte ikke DAT som er det beste i denne situasjonen. Men det finnes unntak, barn som selv har et ønske om å ha med hunden for å komme over sin redsel for hunder burde få lov til dette. Det er da utrolig viktig å planlegge godt på forhånd sammen med barnet. Barnet må selv få sette sine grenser, kanskje barnet trenger at hunden ligger i sengen sin i motsatt ende av rommet til å begynne med (Chandler, 2012). Dette viser også viktigheten av å trene opp hundene godt, hvis hunden får beskjed om å ligge i sengen skal hunden bli liggende der.

Som nevnt skal man alltid vurdere barnet på forhånd, dette er for å sørge for at samtalen blir tryggest mulig for både barnet, dyret og terapeuten. Voldelige barn og barn som har historie med dyre-mishandling får generelt sett ikke tilbud om DAT. Det finnes derimot steder som har ekstra sikkerhetstiltak i forhold til dyret som bruker DAT også med disse barna. Dette er så de ved hjelp av dyr kan lære barna empati og grenser for å prøve å rehabilitere den misbrukende og aggressive oppførselen (Chandler, 2012).

4.3 Beroligende effekt

For å skape et godt læringsmiljø må man begynne med å berolige barna. Hunders beroligende effekt er spesielt verdifull hvis man jobber med barn som sliter med å konsentrere seg.

Undersøkelser har vist at når det er en hund med barnet var barnet mer fokusert, mer leken og mer oppmerksom på de sosiale omgivelsene sine (Martin og Farnum ref Fine, 2010). Fine (2010) forteller at dyr som er med i terapeutiske intervensjoner klarer å fange og holde barnets konsentrasjon, og at det barnet da også klarer å konsentrere seg bedre om det andre som foregår i samtalen.

4.4 Åpenhet og kontakt med følelser

Barnet kan være redd for at terapeuten kommer til å dømme og være kritisk til deres fortid, fordi det å bli dømt og kritisert er det barnet er vant til at voksne gjør. Det å danne en relasjon med terapeuten kan derfor ta mye lenger tid. Som nevnt tidligere er dette noe hunden og hundens forhold til terapeuten kan hjelpe til med (Chandler, 2012). Barn er ofte mer åpne foran hunden fordi den ikke dømmer barnet for sin fortid eller for det barnet forteller. Barnet får en ny start med hunden, det som har skjedd tidligere spiller ingen rolle i dette forholdet. Hunden aksepterer barnet, så lenge barnet viser hunden respekt der og da. Dette kan også hjelpe terapeuten, når barnet ser at terapeuten ikke dømmer hunden for de feil hunden har men gir den kjærlighet og omsorg kan dette gjøre at det blir lettere for barnet å fortelle terapeuten også med mindre redsel for å bli avvist og dømt. Det å klare og danne en relasjon med hunden kan også øke barnets selvbilde og gi barnet mestringsfølelse. Barnet føler at hunden aksepterer og stoler på barnet, barnet er viktig for hunden (Parish-Plass, 2008). Dette kan også være en god måte for sosionomen å vise barnet at han eller hun er verdt å være glad i (Fine, 2010).

Man kan også bruke hunden som "intervjuer", "hunden visker" i sosionomens øre som sier spørsmålet videre til barnet. Levinson og Mallon (1997) sier at de opplevde at barn i spesielt 3-4 års alderen ble virkelig involvert i leken noe som roet de ned og gjorde at de svarte mer spontant og åpent fordi det ikke følte som et intervju for de.

Hvis barnet har en mangel på empati er dette en annen ting hunden sammen med terapeuten kan hjelpe med. Undersøkelser har vist hvis barnet kan ta seg av et dyr samtidig som en terapeut møter og undersøker deres emosjonelle behov kan dette være med på å oppmuntre barnets empatiske utvikling i møte med andre. I tillegg gjør det at barnet ser hvordan

terapeuten viser empati for dyret barnet en mulighet til å lære og forme seg etter noen (Ascione og Weber, ref. i Parish-Plass, 2008).

4.5 Mestring

Å ha behov for kontroll er et menneskelig instinkt som alle mennesker har i en viss grad (Parish-Plass, 2008). Men det å ha kontroll over seg selv, over andre og over situasjonen kan i visse tilfeller være vanskelig. Hvis man ikke har kontroll over seg selv og eget liv kan dette føre til at man føler seg hjelpeløs og umyndiggjort. Hvis terapeuten lærer barnet noen kommandoer for å få hunden til å sitte, ligge og lignende kan dette være med på å bygge mestringsfølelse hos barnet. Dette kan også gi barnet følelsen av å ha kontroll og barnet kan føle seg mer myndiggjort. Barnet har kontroll over seg selv, og over dyret (Parish-Plass, 2008).

Hvis man går en tur med hunden og barnet får holde båndet kan dette også øke mestringsfølelsen til barnet. Fine (2010) forteller at når han gjorde dette kunne han se stoltheten barnet fikk av å lede dyret.

4.6 Sanser

For terapeuten kan det å få observere klienten sammen med hunden være en stor fordel av flere grunner. Det å se barnet leke med hunden gir sosionomen mulighet til å observere barnet i mer naturlig situasjon, da kan man for eksempel se hvor lekne barna er, hvor trygt eller usikkert barnet er i leken og hvor fort barnet tilpasser seg hunden (Levinson og Mallon 1997). Chandler (2012) forteller hvordan observasjon av samspillet mellom barn og dyr kan gi terapeuten mulighet til å observere barnets indre tilstand, relasjonelle kapasitet og det kan gi mulighet til å påvirke barnets selvbevissthet ved å reflektere over de responsene dyret har til barnet og omvendt.

Hundens sanser kan gi noen store fordeler for terapeuten. En hund kan komme tettere på barnet enn terapeuten når det gjelder å ta på og gi omsorg. En terapeut kan også gi en klem eller vise fysisk omsorg for barnet med å for eksempel holde barnet i hånden når barnet prater om noe vanskelig, men terapeuten må hele tiden tenke på at barnet ikke skal føle seg krenket eller utilpass. En hund kan kose med barnet og gi det den fysiske omsorgen som barnet eventuelt trenger i større grad, å på denne måten betrygge barnet (Chandler, 2012). Som nevnt tidligere har forskning vist at positiv nærkontakt stimulerer hormonet oxytocin i hjernen, dette har mange positive effekter. Noen av disse effektene er at man blir roligere, bedre humør, å at det blir lettere å få sosial kontakt (Odendaal og Meintjes ref i Fine 2010). Hunder har også en

utrolig god lukte-sans. Hva dyr faktisk kan lukte blir forsket på, noen mener de kan lukte følelser hos mennesker, men dette er ikke bevist (Chandler, 2012).

4.7 Sosialisering

Et barn som har utrygg tilknytning kan ha så store problemer med å stole på voksne at de ikke klarer å etablere en kontakt med de i det hele tatt. Barnet kan da trekke seg tilbake og ikke klare å kommunisere med voksne (Øvreeide, 2009). En hund kan hjelpe disse barna med å sosialiseres. Det at man har en hund i terapien åpner muligheten for å gå en tur med hunden og barnet, noe som gjør at samtalen blir tryggere siden det ikke blir så formelt, barnet får også se mennesker og hvordan de samhandler (Levinson og Mallon, 1997). I tillegg til dette er hunden en god måte å starte en ny samtale med ukjente på. Når man går tur med en hund er det ofte at noen tar kontakt og prater om hunden. Det å prate om hunden kan være en ufarlig og vennlig måte for barna og prøve seg i sosiale samspill på. De har hunden der som støtte, og de har noe spesifikt å prate om. I tillegg til dette kan barnet øve seg på å prate med hunden og terapeuten (Fine, 2010). Barna kan også lære seg triks som de kan få dyrene til å gjøre, og de kan også lære disse triksene videre. Dette gir barna både sosial trening og kan øke mestringsfølelsen hos barnet (Chandler, 2012).

5. Avslutning:

I denne oppgaven har jeg sett på dyreassistert terapi og hvordan dette kan påvirke en samtale med barn som har utrygg tilknytning. Først beskrev jeg dyreassistert terapi, og hva som forventes av både hunden og terapeuten når det kommer til opplæring. Videre fant jeg ut hva utrygg tilknytning er og hvordan atferden kan bli påvirket av dette. Etter dette så jeg på det å ha samtaler med barn og hvilke elementer man må ta spesielt hensyn til når klienten er et barn. I løpet av denne oppgaven har jeg sett hvordan dyr kan motivere barna, gjøre de roligere, gjøre det lettere for de å komme i kontakt med følelsene sine, gi barna mestringsfølelse, hjelpe de å sosialiseres og generelt gjøre samtalen tryggere for barnet. Jeg har også sett på hvilke utfordringer dyreassistert terapi kan gi i forhold til for eksempel allergi og sykdom. Jeg ble overasket over hvor mange positive følger det å inkludere en hund i samtalen faktisk kan ha.

Det å ta i bruk dyreassistert terapi gjør at det forventes mer av sosionomen, enten at sosionomen selv tar kurs og trener opp en hund, og videre følger opp hunden. Eller at sosionomen må sette seg inn i og følge opp ett samarbeid med en annen som har dette kurset

og en terapihund. I selve samtalen forventes det også mer av sosionomen ettersom at sosionomen ikke bare må observere barnet men også hunden, og lese begges signaler for å gjøre samtalen tryggest mulig for både barn og hund. Som nevnt innledningsvis i oppgaven er det viktig og huske at det å ha dyr i samtalen bare er et hjelpemiddel. Sosionomen må legge opp en plan som vanlig og inkludere hunden. Jeg mener at det å bruke dyreassistert terapi kan være et fantastisk hjelpemiddel for en sosionom. Det gir sosionomen både fordeler og noen ekstra utfordringer, men det som er viktigst er hvordan det er for barnet. Hvis det å inkludere en hund kan gjøre det tryggere og lettere for barnet å være i samtalen er dette absolutt noe man burde vurdere og eventuelt sette inn som hjelp.

6. Litteraturliste:

Helsedirektoratet. (2011). *Tiltak med hund på institusjon*. Hentet fra:

(<http://helsedirektoratet.no/helse-og-omsorgstjenester/habilitering-rehabilitering/eksempler/Documents/tiltak-med-hund-pa-institusjon.pdf>)

Chandler, C. (2012). *Animal assisted therapy in counseling*. New York: Taylor & Francis Group.

Dalland, O. (2007). *Metode og oppgaveskriving for studenter*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Dietz, T. J., Davis, D., Pennings, J. (2012). *Journal of child sexual abuse: research, treatment and program*. Texas: Routledge.

Eggiman, J. (2006). *Cognitive behavioral therapy: a case raport animal assisted therapy*.

Fine, A. H. (2010). *Handbook on animal assisted therapy*. Pomona, California: Elsevier Inc.

Gamst, K.T. (2011). *Profesjonelle barnesamtaler*. Oslo: Universitetsforlaget

Hart, S., Scwartz, R. (2008). *Fra interaksjon til relasjon*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Haavind, H., Øvreeide, H. (2007). *Barn og unge i psykoterapi*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Kinge, E. (2006). *Barnesamtaler – Det anerkjennende samværet og samtalens betydning for barn med samspillsvansker*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Langballe, Å. (2011). *Den dialogiske barnesamtalen: hvordan snakke med barn om sensitive temaer*. Hentet fra: <http://www.nkvts.no/biblioteket/Publikasjoner/Den-dialogiske-barnesamtalen-hvordan-snakke.pdf>

Levinson, B. M., Mallon, G. B. (1997). *Pet-oriented child psychotherapy*. Springfield Illinois: Charles C Thomas Publisher, LTD.

Malt, U. (2009). *Mestring*. Store medisinske leksikon: hentet fra: <http://sml.snl.no/mestring>. Hentet 17. mai 2014.

Parish-Plass, N. (2008). *Animal assisted therapy with children suffering from insecure attachment due to abuse and neglect: a method to lower the risk of intergenerational transmission of abuse?*. London: Sage publications.

Ruud, A. K. (2011). *Hvorfor spurte ingen meg?*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Øvreeide, H. (2009). *Samtaler med barn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Vedlegg:

Avtale om elektronisk publisering i Høgskulen i Sogn og Fjordane sitt institusjonelle arkiv (Brage)

Jeg gir med dette Høgskulen i Sogn og Fjordane tillatelse til å publisere oppgaven (Skriv inn tittel) i Brage hvis karakteren A eller B er oppnådd.

Jeg garanterer at jeg er opphavsperson til oppgaven, sammen med eventuelle medforfattere. Opphavsrettslig beskyttet materiale er brukt med skriftlig tillatelse.

Jeg garanterer at oppgaven ikke inneholder materiale som kan stride mot gjeldende norsk rett.

Ved gruppeinnlevering må alle i gruppa samtykke i avtalen.

Fyll inn kandidatnummer og navn og sett kryss:

344, Linn Cecilie Kristoffersen

JA X NEI__